

АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Наталія Козік, Наталія Стратійчук

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

Постановка проблеми. Проблеми взаємодії людини з навколишнім середовищем сьогодні є надзвичайно важливими. З одного боку – очевидне негативне відношення людини до природи, яке вимагає вирішення питань валеологічної та екологічної культури, наближення до норм оптимальної життєдіяльності. З іншого боку – агресивні фактори середовища можуть відігравати чималу роль у виникненні багатьох соматичних та функціональних розладів людського організму. Одним із психологічних факторів є виникнення емоцій, які систематично пригнічуються людиною. У відповідь на психоемоційні перенавантаження виникають психосоматичні розлади, стрес, що веде до зниження резистентності людського організму. Для самозбереження і розвитку в таких умовах існування людині необхідна адаптація. Адаптаційні можливості молоді на сьогоднішній день потребують вдосконалення, поступового вироблення стану стійкого пристосування [1, С. 236].

Зміцнення здоров'я може проходити різними шляхами і використовувати найрізноманітніші засоби. Одним із таких засобів може стати розвиток туризму, який дає змогу загартовувати людей фізично, ознайомлювати їх з природним довкіллям, розвивати пізнавальні здібності, покращити емоційний стан, збагачуватись знаннями і вміннями в питаннях організації туризму.

Сучасний туризм інтегрує різні галузі суспільної діяльності: економіки, культури, охрони здоров'я, тощо. Україна вважає туризм одним із пріоритетних напрямків у розвитку національної культури та економіки, що підтверджується законодавчими актами. Зокрема, це закон України “Про туризм” від 15. 09. 1993р., указ “Про основні напрями розвитку туризму до 2001 року,” від 10.08.1999 р [2, С.111]. У 2003 році був прийнятий закон України “Про внесення змін до закону України про туризм,” який містить корективи у відповідності до вимог європейського законодавства [3, С.122].

Молодь в Україні, у відповідь на вплив постійних стресогенних факторів, все частіше звертається до екстремальних видів спорту: гірського туризму, альпінізму, гірськолижного спорту, маунтенбайку, рафтіngu, тощо. Це прагнення сильних вражень. Але такі види спорту

вимагають неабиякої фізичної підготовки, певних знань та вмінь. Для цього необхідний інструктаж спеціалістів у галузі туризму.

Актуальність проблеми і реалістичний погляд на її вирішення спонукає нас переглянути зміст підготовки фахівців фізичного виховання та менеджерів туристичної діяльності у вищому навчальному закладі. Туристичні походи організують в основному вчителі фізичної культури і географії та інструктори з числа спортсменів-туристів. Саме від їхньої компетентності залежить забезпечення походу, розподіл навантажень, вибір маршрутів, і стан здоров'я учасників походу. Туризм і краєзнавство є важливою складовою позакласної виховної роботи в школі. Він стоїть поряд з головними формами виховання учнівської молоді, оскільки туристично-краєзнавча робота є надзвичайно багатогранною. Основними формами туристичної роботи зі школярами є походи вихідного дня та екскурсії [4, С.32].

Метою нашого дослідження стали пошуки шляхів підвищення компетентності спеціалістів фізкультурного профілю у сфері туризму засобами вдосконалення педагогічних прийомів викладання дисциплін медико-біологічного профілю, що викладаються на кафедрі медичної підготовки Чернівецького національного університету. Зокрема, це „Гігієна”, „Вікова фізіологія і шкільна гігієна”, „Основи медичних знань” та „Безпека життєдіяльності”, що включені в навчальні плани для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр спеціальності «Методика середньої освіти. Фізична культура»

У програму предмету «Гігієна», який вивчається на першому курсі, включені численні проблеми гігієнічного забезпечення туризму, як пріоритетного напрямку розвитку Західного регіону. В процесі вивчення предмету ми розглядаємо вплив метеорологічних факторів на здоров'я людини, причини і ознаки розвитку гірської хвороби в умовах середньогір'я Карпат, особливості впливу температурних факторів, швидкості вітру, вологості, іонізації повітря під час походів і сходжень. Приділяємо увагу також питанням облаштування джерел водопостачання, способам очищення і знезараження питної води в умовах походу. Вивчаючи предмет, висвітлюємо екологічні проблеми туризму, зокрема збереження чистого довкілля в умовах збільшеного антропогенного навантаження на природне середовище, навчаємо студентів способів утилізації сміття, облаштування польових рівчаків на бівуаках. Особлива увага звертається на питання особистої гігієни та психогігієни в умовах походу, загартування

організму, особливостей раціонального харчування та аспектів здорового способу життя з акцентуванням на застосуванні отриманих знань в туризмі і при організації інших форм активного дозвілля. При вивченні організації режиму дня, розподілу і планування тренувальних навантажень звертаємо увагу студентів на їх особливості в умовах туристичних походів і екскурсій для різних вікових категорій. В кінці вивчення предмету студенти виконують практичну роботу з розробки плану гігієнічного забезпечення окремих видів спорту, в тому числі і туризму.

Проблеми організації позаурочних форм фізичного виховання, зокрема туристичних походів та екскурсій, їх гігієнічного забезпечення для шкільної молоді пропонуються студентам при вивченні предмету „Вікова фізіологія і шкільна гігієна”, що вивчається на другому курсі.

На третьому курсі студенти фізкультурного профілю вивчають предмет „Основи медичних знань”. Одержаний при цьому обсяг знань і практичних умінь дозволяють майбутнім фахівцям проводити активну профілактику захворювань та надавати невідкладну медичну допомогу при травмах чи погіршенні стану здоров'я учасників походу чи екскурсій. Обов'язковим предметом для всіх спеціальностей у ВУЗі є „Безпека життєдіяльності”, в програму якої входить вивчення природних небезпек і пов'язаних з ними надзвичайних ситуацій. При вивченні цих тем ми акцентуємо увагу на регіональному комплексі небезпечних природних факторів, що можуть становити загрозу життю і здоров'ю людей в умовах походу. Обов'язково в ході практичних занять розглядаються питання поведінки в умовах стихійних надзвичайних ситуацій, умов реалізації природних небезпек і можливі шляхи їх уникнення. Окремою темою є «Перша медична допомога в екстремальних умовах» при вивченні якої студенти знайомляться з прийомами першої медичної допомоги в умовах відсутності стандартних засобів допомоги та при віддаленості від населених пунктів. На практичних заняттях ми моделюємо ситуації максимально наближені до умов походу, що дає студентам розуміння важливості забезпечення безпеки в поході. Як спосіб покращення ефективності викладання навчального матеріалу ми використовуємо інтерактивні та інформаційні технології з переглядом авторських навчальних відеопрограм та мультимедійних презентацій.

Перехід освітянського процесу вищої школи на кредитно-модульну систему оцінювання розширив можливості індивідуальної роботи студентів. Зокрема у нашому вузі студенти виконують індивідуальну наукову роботу прикладом якої є

Опис джерел водопостачання на туристичних маршрутах регіону та виконання практичних завдань по влаштуванню їх каптажу, очищення і впорядкування місць для бівуаків. Результати проведеної роботи оформляються фотограмами і доповідаються на щорічних студентських наукових конференціях, що проводяться в університеті.

Поглиблене вивчення туристичної діяльності та ознайомлення з туристичними маршрутами Західного регіону студенти отримують в університетському туристичному клубі «Едельвейс». Викладачі кафедри медичної підготовки та кафедри фізичної культури і валеології у співробітництві з Центром зв'язків з громадськістю Головного управління МНС України в Чернівецькій області, за участю студентів фізкультурного профілю педагогічного і студентів географічного факультетів створили телепередачу «Небезпеки в горах». Відеоматеріали для неї знімалися на зимових альпіністських маршрутах Карпат в районі Чорногірського масиву, де студенти під керівництвом компетентних інструкторів-альпіністів опановували навички гірського походу і сходжень. Така спільна діяльність викладачів і студентів у практичному застосуванні вивченого матеріалу є, на наш погляд, найбільш ефективною у підготовці висококваліфікованих спеціалістів у галузі туризму.

Для покращання процесу викладання і можливості самостійного вивчення матеріалу на кафедрі медичної підготовки опубліковано навчальний посібник „Гігієна. Лабораторний практикум» та методичні рекомендації до практичних занять «Гігієна туристичних походів і навчально-тренувальних занять». «Рациональне харчування спортсменів і його корекція» та «Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях».

Якість підготовки компетентних кадрів залежить від добору максимально ефективних навчальних технологій, створення стійкої мотивації до навчання у студентів та можливостей матеріальної бази ВУЗів. Ми бачимо своє завдання у створенні нових методик з використанням інформаційних технологій і їх впровадження у педагогічний процес для підготовки кваліфікованих фахівців туристичної індустрії.

Література:

1. Матасова Г., Соколенко С., Семенець Н. Валеологічний підхід до профілактики стрес-індивідуального пригнічення природної резистентності у студентів / Сучасні досягнення спортивної медицини, лікувальної фізкультури та валеології. X Ювілейна міжнародна науково-практична конференція. Матеріали конференції . – Одеса: 2004, Здоров'я України, Вгypharmaeexport, Into Sana.- 280 с.
2. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні.- Чернівці: Книга XXI, 2003.- 300 с.
3. Рутинський М.Й. Географія туризму в Україні. Навч.- методичний посібник.- К. : 2004.-160 с.
4. Жданова О. М., Тучак А. М., Поляковський В. І., Котова І. В. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму. Навч. пос. Луцьк: Ред. вид. відділ «Вежа» ун-ту ім. Л. Українки, 2000.- 248 с.

ASPEKTY KSZTAŁCENIA KADR DLA POTRZEB USŁUG REKREACJI RUCHOWEJ W KLUBACH FITNESS W POLSCE

Opoka D.M., Prystupa T., Jethon Z.

*Akademia Wychowania Fizycznego
Wyższa Szkoła Fizjoterapii
Wrocław, Polska*

Wprowadzenie. Od transformacji ustrojowej rynek usług rekreacyjnych w Polsce rozwija się dynamicznie. Z oferowanych produktów największą popularnością cieszą się usługi fitness. Na rynku usług rekreacyjnych w Polsce dominują usługi fitness rekreacyjnego. Są to w praktyce programy aktywności ruchowej i zabiegi odnowy biologicznej. Usługi aktywności ruchowej oferowane są w formie treningu w klubach fitness mające na celu poprawę sprawności funkcjonowania organizmu klienta. Tematem niniejszego opracowania jest analiza kształcenia kadr dla potrzeb usług rekreacji ruchowej oferowanych w klubach fitness w Polsce. Wybór tematu podyktowany jest wysokim poziomem popularności programów zajęć gimnastycznych przy muzyce w klubach fitness. W zajęciach tego typu najczęściej uczestniczą kobiety, chociaż część klubów oferuje tego typu programy także dla mężczyzn.